

Kulturdepartementet (KUD)
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

16. desember 2014

HØRINGSSVAR – FORSLAG TIL ENDRINGER I LOTTERIREGELVERKET – DERES REF. 14/4341

Vi viser til høringsbrev fra Kulturdepartementet datert 15.10.2014. Frivillighet Norge har gjennomført en organisatorisk behandling av saken og har følgende kommentarer og forslag.

Innledning

Frivillighet Norge er en konsensusbasert organisasjon. Etter en lang prosess konkluderte medlemsorganisasjonene i Frivillighet Norge med at det ikke var mulig å oppnå konsensus om spørsmål knyttet til spillepolitikk eller fordeling av spillemidler i 2011. Frivillighet Norge besluttet dermed å videreføre standpunktet om **ikke** å ta stilling i disse spørsmålene. Frivillighet Norge har derfor ikke kommentarer til endringene som foreslås gjort i lotteriloven §§ 6 og 7, eller konsekvensene av å gjennomføre disse endringene.

Når Frivillighet Norge allikevel uttaler seg er det fordi denne saken berører to forhold som medlemsorganisasjonene er enige om at har stor prinsipiell betydning for frivilligheten. Begge forholdene er omtalt i de 11 kravene til forenkling som Frivillighet Norges årsmøte vedtok å oversende regjeringen i desember 2013. Det dreier seg om

1. Behovet for at staten bruker Frivillighetsregisteret som verktøy for forenkling.
2. Behovet for at regjeringen fjerner det svært skjønnspregete kravet om at organisasjoner må dokumentere samfunnsnytte for å få lotteritillatelse.

Det siste aktualiseres av at Kulturdepartementet de siste årene har innført krav om at organisasjoner må være lotteriverdige for å kunne delta i stadig flere ordninger - dvs. også i ordninger som **ikke** handler om å drive spill/lotteri.

Frivillighet Norges 11 krav til forenkling kan i sin helhet leses her:

<http://www.frivillighetnorge.no/filestore/Dokumenter/Frivillighetspolitikk/FrivillighetNorges11kravtilforenklingogavbyrkratisering.pdf>

Frivillighet Norge oppfordrer regjeringen til å bruke Frivillighetsregisteret til forenkling i lotteriforvaltningen.

I Sundvoldenerklæringen uttaler regjeringen som en del av sitt verdigrunnlag at:

"Regjeringen vil bedre vilkårene for frivillige organisasjoner. De økonomiske ordningene må styrkes og reglene bli enklere og byråkratiet mindre". Frivillighet Norge har også med glede lest regjeringens løfter om at Frivillighetsregisteret vil være ferdig utviklet neste år og at regjeringen vil arbeide for at registeret skal tas i bruk i flere offentlige støtteordninger, i statsbudsjettet for 2015.

Frivillighetsregisteret er etablert for å samordne og derved forenkle dialogen mellom de frivillige organisasjonene og det offentlige. For organisasjonene dreier forenkling seg mye om å slippe å sende de samme regnskapene, årsmeldingene, vedtektene osv. til flere offentlige etater. For organisasjonene er det forenkling at etatene henter ut informasjon som organisasjonen har registrert i Frivillighetsregisteret. Jo flere offentlige støtte-, fritaks- og godkjenningsordninger på frivillighetsfeltet som tar Frivillighetsregisteret i bruk som verktøy, jo enklere blir det for frivilligheten.

Frivillighet Norge oppfordrer Kulturdepartementet til å innføre registrering i Frivillighetsregisteret som vilkår for søke om godkjenning som lotteriverdighet i lotteriforskriften § 2-1, som erstatning for kravet oppføring i Enhetsregisteret. Frivillighet Norge vil også oppfordre Kulturdepartementet til å bruke Frivillighetsregisteret som kilde til nødvendig basisinformasjon om organisasjonenes regnskap og vedtekter, og til å vurdere mulighetene for hel eller delvis samordning av Lotteriregisteret med Frivillighetsregisteret for å bidra til forenkling for organisasjonene.

Frivillighet Norge vil videre oppfordre Kulturdepartementet til å vurdere hvordan Frivillighetsregisteret kan benyttes for å skape større grad av forutsigbarhet og mindre skjønnspregede vilkår i regelverket for lotterier. Frivillighetsregisteret vil få et tredjesiffernivå når det er ferdig utviklet. Tredjesiffernivået vil gi større muligheter for å rette ordninger mot den kategorien frivillige organisasjoner de er ment for. Det vil skape forutsigbarhet for organisasjonene som da umiddelbart vet om de er i målgruppen for en ordning, og det vil spare det offentlige for arbeid knyttet til skjønnsutøvelse i søknadsbehandlingen.

Frivillighet Norge oppfordrer regjeringen til å erstatte vilkåret om at organisasjonene må dokumentere samfunnsnytte for å bli godkjent som lotteriverdige i lotteriforskriften § 2-1, med presise vilkår som ikke innebærer at staten vurderer organisasjonenes nytteverdi.

I prinsippet er alle frivillige organisasjoner som kvalifiserer for å stå i Frivillighetsregisteret samfunnsnyttige. De er non-profitbaserte sivilsamfunnsaktører som gir befolkningen mulighet til å delta i og påvirke samfunnet gjennom sin mobilisering for saker og aktiviteter.

Statens bruk av det skjønnspregede vilkåret "samfunnsnyttig virksomhet/organisasjon" i lotterireglene er uheldig av flere årsaker:

For det første innebærer bruken av kravet om at organisasjonen må dokumentere samfunnsnytte for å delta i en statlig ordning at organisasjoner kan ansees å være samfunnsnyttige i en ordning, men ikke i en annen. Lotteritilsynets beslutning om at f.eks. Studieforbundet Funkis, Nei til EU eller en enkelt region i Bymisjonen **ikke** ansees samfunnsnyttig i henhold til lotteriregelverket, er en uheldig statlig mistenkeliggjøring av solide tradisjonsrike aktører i det norske sivilsamfunnet.

For det andre har Lotteritilsynets tolkning av kravet om samfunnsnytte som konsekvens at organisasjoner av nyere dato sjelden godkjennes som lotteriverdige. Årsaken er at tolkningen ble fastlagt lenge før moderne organisasjoner med en annen organisering og andre arbeidsmetoder enn de tradisjonelle medlemsbaserte foreningene, fantes. Lotteritilsynets tolkning innebærer videre at organisasjoner med religiøse formål ikke kan godkjennes som lotteriverdige.

Frivillighet Norge vil anføre at det er uheldig i et moderne mangfoldig demokrati at staten stempler legitime solide organisasjoner som har tillit og oppslutning i befolkningen, som **ikke**

samfunnsnyttige hovedsakelig fordi de er dannet etter at tolkningen av lotterireglene ble fastlagt, eller fordi de har religiøse formål.

Frivillighet Norge oppfordrer regjeringen til å erstatte vilkåret om at organisasjonene må dokumentere samfunnsnytte i lotterireglene med andre mindre skjønnspregede og mer forutsigbare vilkår. Frivillighet Norge viser i den anledning til vårt innspill ovenfor, om mulighetene som ligger i Frivillighetsregisteret. Dersom regjeringen vil sette snevrere grenser for lotteriverdighet enn Frivillighetsregisteret gir mulighet til, oppfordrer Frivillighet Norge regjeringen til å legge til grunn presise og objektive kriterier, som ikke innebærer en statlig vurdering av organisasjonenes nytteverdi.

Behovet for å fjerne kravet om at organisasjonene må dokumentere samfunnsnytte aktualiseres som nevnt ytterligere av at Kulturdepartementet de siste årene innfører lotteriverdighet som vilkår i stadig flere ordninger. Dvs. organisasjoner må være lotteriverdige for å delta også i ordninger som ikke går ut på å skaffe inntekter via lotteridrift. Frivillighet Norge har tidligere påpekt det uheldige i å bruke vilkår som er utviklet for deltakelse i en ordning som har et spesifikt formål, som vilkår for deltakelse i andre ordninger med helt andre formål.

Lotteriverdighet ble senest innført som vilkår for å kunne søke da den nye fordelingen av spillemidler på humanitære organisasjoner og interesseorganisasjoner ble etablert i juni 2014. Bare et fåtall av organisasjonene i målgruppa for ordningen hadde godkjenning som lotteriverdige og kunne søke om tildeling fra potten på 93 millioner kr, som var til fordeling. Noen organisasjoner hadde søkt om godkjenning som lotteriverdige og fått avslag hos Lotteritilsynet fordi de ikke ble ansett som samfunnsnyttige. Andre hadde søkt og fått beskjed om at Lotteritilsynet ikke ville behandle søknaden om lotteriverdighet før Kulturdepartementet har besluttet hvordan kravet til samfunnsnytte jfr. lotteriforskriften skulle håndteres for å kunne søke om midler i Extrastiftelsen. Enda flere hadde ikke søkt om lotteriverdighet fordi de ikke har hatt planer om å drive lotteri.

Slik Frivillighet Norge vurderer det er Lotteritilsynets tolkning av kravene som stilles til lotteriverdighet nå uforutsigbar for organisasjonene. Fordi lotteriverdighet i løpet av kort tid er blitt et krav i flere ordninger blir det svært synlig at Lotteritilsynets tolkning av vilkåret om å være en samfunnsnyttig organisasjon har uheldige konsekvenser. For å skape forutsigbarhet og ensartet praksis som stimulerer en frivillig sektor i endring, oppfordrer Frivillighet Norge regjeringen til å fjerne vilkåret om at organisasjoner må dokumentere samfunnsnytte for å kunne bli lotteriverdige. Videre oppfordrer vi regjeringen til kun å stille krav om lotteriverdighet til organisasjoner som vil drive lotteri. Og sist, men ikke minst, oppfordrer vi regjeringen til å gjennomføre en prosess sammen med de frivillige organisasjonene, med sikte på å bruke Frivillighetsregisteret som inngangsport og forenklingsverktøy i alle offentlige støtte- fritaks- og godkjenningsordninger.

Med venlig hilsen

Birgitte Brekke
generalsekretær